

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLÍTICA

Preu : 30 cèntims - Pelai, 62. Telèfon 15300. - Subscripció : 3'50 pessetes trimestre

Any IV. Núm. 170 - Barcelona, dijous, 5 de Maig de 1932

“El Imparcial” ens ha dedicat un número. Es tracta d'un número parcial.

La ciutat i les comarques

Al futur Parlament de la Generalitat, Barcelona i la seva comarca es trobaran en minoria. Aduhuc afegint-hi les comarques industrials que fins avui han format la província barcelonina. Poca gent ha fet aquesta remarcada ni n'ha calculat les conseqüències immenses. Això vol dir que s'anirà guarint una de les malalties més profundes del nostre cos polític; la història resultant del predomini absolut d'una gran ciutat, per força amalgamada i poc coherent, damunt d'un territori conscient de les seves característiques i amb un sentit de conti-

l'energia i l'eficàcia de la terra de Catalunya.

Aigü ha parlat de caciquisme. Però precisament el caciquisme només pot ésser amb un règim de predomini de la capital. El cacic és el representant de la capital a les comarques; dins elles, per manca d'aveniments, s'han atrofiat els òrgans polítics; res més fàcil que un qualsevol vengui a la ciutat la seva influència.

A més, no totes les comarques de Catalunya són camps i pagesies. Hi ha les ciutats. Tota la missió de la nova Catalunya

Els Dijous — Blancs

Barcelona, camí de Mallorca

Deien els diaris que l'ex-president de la República Francesa, M. Doumergue, passaria uns quants dies a Mallorca. L'ex-president ha demostrat que és un gourmet del silenci i del bon paisatge. Ha estat inútil que les forces vives de diversos districtes li oferissin una senaduria. M. Doumergue ha rebutjat l'oferta: el temple més la quietud de poble que el Poder. Com a «bon vivant», M. Doumergue se'n va a Mallorca. Els francesos en sentiran gelosia. La Costa Brava és tan a prop d'allà on viu ell!

No és probable que M. Doumergue passi per Barcelona. El president—diguem-li el president, segons costum francesa—deurà sortir de la costa francesa, probablement de Marsella, i retornarà al seu país entrant pel mateix port. En un mot: M. Doumergue farà com la major part dels turistes europeus que des de França van a Mallorca. Vull dir que la major part d'aquests turistes no entren a la península i que van a Mallorca sense passar per Barcelona. El fet és una mica extraordinari si es té en compte que el camí natural d'anar a Mallorca és Barcelona: s'estalvia un gran tros de mar i, tot passant, es veu una ciutat d'un milió d'habitants: Barcelona. I encara és més sorprenent si examinem els mitjans de transport. No és exagerat de dir que el servei Marsella-Palma no pot compararse amb els vaixells magnífics que fan la línia Barcelona-Palma.

El inconvenients d'evitar el camí de Barcelona són, doncs, almenys, tres: un trajecte de navegació més llarg, un servei dolent i perdre l'oportunitat d'una visita a Barcelona.

Què pot, doncs, motivar aquesta rutinària anormalitat? Pel que l'anormalitat té de rutinària, només podem culpar-ne a la manca d'una organització turística catalana. Però mentre es faci, des de l'estranger, propaganda contra Espanya serà molt difícil rompre aquesta rutina. Mentre la Ràdio París doni quotidianament notícia de abagues en Espanya és molt difícil de convèncer els turistes. La propaganda de Ràdio París sembla intencionada. Aquesta emissora no dona mai les bones notícies d'Espanya. I si considereu que es comença a desviar cap a Espanya el turisme que es quedava a França, si penseu que els francesos saben que el turisme és una de les seves indústries més importants, us serà quasi impossible no sospitar.

Mallorca! No us ve un desig irresistible d'anar-hi quan contempleu, des de la Porta de la Pau, els vaixells que fan la línia Barcelona-Palma? La Mallorca turística fou descoberta pels anglesos. Recentment, el Foment de Turisme de Palma de Mallorca, que és un organisme que funciona molt bé, ha completat l'obra de propaganda.

Si a Barcelona tinguéssim una organització turística com la de Palma, ompliríem els hotels. Ja ens podríem accontentar de viure de les deixalles de Mallorca i que els turistes que hi van des de Marsella passessin per Barcelona.

Mallorca és actualment el centre turístic més important d'Europa. A les seves gràcies naturals sumeu-hi que avui a Espanya la vida és barata i a Mallorca encara més. Mallorca, abans residència d'hivern, ara ho serà de tot l'any.

Afortunadament, la Generalitat es preocupa del nostre turisme. Se n'ha encarregat En Serra i Moret. El nom és una garantia. — M. B.

MIRADOR INDISCRET

Un projecte important

Tan sols fullejant aquest número de MIRADOR, els nostres lectors trobaran una variació en la compaginació que ens ha estat imposada per la necessitat de publicar en el menor nombre de números possible el projecte d'urbanització de la Barcelona futura que el G.A.T.C.P.A.C. ha elaborat, que es troba a la pàgina 7 d'aquest número.

Es sobrer insistir en la importància d'aquesta mena d'estudis, que cada dia que passa són més apremiants i que com més tardin a ésser posats en pràctica més difícils de realitzar seran.

El projecte del G.A.T.C.P.A.C. pot ésser considerat des de molts punts de vista, i un d'ells és el de no considerar ja Barcelona com una població que creix a la babalà, desarticulada de la resta de Catalunya. Aquesta articulació ve, en certa manera, a ésser un complement de les idees exposades en l'editorial d'aquest mateix número, qüestió excessivament negligida i fet i fet massa important perquè no es plantegi com més aviat millor.

Film documental

El problema de la venda ambulants en certs blocs de Barcelona, sobretot pels voltants dels mercats, es veu que gairebé no té solució.

De tant en tant, els venedors ambulants són empaitats, però no en desapareix mai cap. Comptant i tot amb la persecució, s'installen cada dia allà on els ve bé. Els venedors que tenen llocs, i tothom, protesta, gestiona, es belluga. Però no passa res.

Dilluns passat, a Gràcia es presentaren uns urbans, comanats pel secretari d'un regidor, a les parades ambulants. El primer moviment dels venedors fou el de fugir. Però les autoritats venien en so de pau. Avisaren als venedors que no es possessin a córrer fins que sentissin cridar: «Ara!»

I així fou fet. Mentrestant, un operador cinematogràfic impressionava l'escena.

Sanglots comunistes

Tomàs i Piera, en el míting de Calella en què prengué part, no sols es permeté fer algunes al·lusions als comunistes, sinó que aduà cità diverses vegades el nom de Bata, ambdues coses no massa grates a cert nucli d'olents, com pogué deduir-se per les exterioritzacions «sonores» amb què foren rebudes.

I un cop el míting finit i quan Tomàs i Piera es dirigia a l'automòbil que havia de retornar-los a Barcelona, un comunista es cregué en el deure d'empendre'l despectivament:

—Es veu que vós no sabeu què cosa és la humanitat!—li digué amb l'aplom més sarcàstic que trobà.

—Si us referiu a la d'En Pich i Pon, puc passar-me'n perfectament!—fou la resposta immediata de l'orador.

Encara la dissolució dels jesuïtes

Dues persones, el nom de les quals no és prou conegut perquè el fem constar, comenten amb diferent punt de vista el decret de dissolució dels jesuïtes (elles en diuen «expulsió»).

—Ves, pobres homes, quin mal feien al país—deia una.

—Què diu ara!—respon l'altra—. Que no sap de quina manera feien i desfeien? Només ha de pensar la força que tenien quan hi havia eleccions. No veu que tenien quatre vots cadascú?

La conquesta pacífica

La Gaceta del 16 del mes passat inseria una ordre del Ministeri d'Agricultura, Indústria i Comerç, per redactar la qual han calgut «los informes técnicos del Instituto de Cerealicultura y de la Dirección General de Agricultura, los cuales confirman que por garrofas debe entenderse la vaina carnosa y azucarada, fruto del algarrobo *Ceratonia siliqua*, y que las algarrobas son la simiente de la planta herbácea *Ervum monanthus*».

O sigui que, almenys oficialment, d'ara endavant les garrofes en castellà no es diran algarrobas, sinó garrofas. La paraula algarrobas queda reservada a una mena de veves.

Aquesta notícia deurà fer content a l'amic Francesc Pujols, que fa temps que no hem vist i aprofitem aquesta ocasió per saludar-lo.

Enriquint el castellà

Hem dit que aquesta notícia faria content al filòsof Pujols, perquè és un pas més envers l'hegemonia catalana que el defensa tan fermament i perquè ell ha fet molt per catalanitzar el castellà.

Només cal recordar que una temporada que vivia a Madrid, provava de convèncer tots els que amb ell parlaven, del gran avantatge que seria per al castellà de posseir l'equivalent del pronom català *hom* i francès *on*. I, posant la idea en pràctica, amb la seva serietat habitual i sense prevenir l'interlocutor, que restava una mica sorprès, deia, per exemple:

—*Sobre esto, hombre cree...*
—*Hombre se asombra sin razón...*
Etc., etc.

Compliments

La Pinacoteca és una botiga llarga, com una mena de corredor molt ample que acaba en la sala on es celebren les exposicions. L'altre dia, el filòsof Francesc Pujols es trobava en aquesta sala, mentre per la porta entrava una senyora bastant coneguda en alguns medis intel·lectuals. Amb el seu pas lent, aquesta senyora es dirigí a la sala d'exposicions, esmerçant uns bons tres minuts a arribar-hi.

En Pujols esperava, serà, la seva arribada, que veia tardana, però segura. En trobar-se, el filòsof, amatent com sempre, digué a la senyora, tot fent una de les seves reverències:

—Quina casualitat! En aquest mateix moment estava pensant en vostè!

Gentileza

Un dia d'aquests a les Galeries Laietanes. Inauguració de l'exposició de caricatures de Daniel Masgumier. L'incansable Salvador entra en companyia d'un foraster, possible «víctima». El foraster, en veure els caricaturitzats, exclama:

—*Cuñta gente tienen ustedes expuesta aquí!*

Salvador Burguet, ràpid i gentil, contesta amaten:

—*Algún día le tocará a usted.*
—*A mí?*
—*Sí, a usted. A cada puerco le llega su San Martín.*

Un Arc de Barà repetit

Retallem de *La Humanitat* de dimarts aquest titular:

«Serà restaurat l'Arc de Barà, de Martorell».

Perquè, segons ens fa saber *La Humanitat*, hi ha dos arcs de Barà, a Catalunya: l'arc de Barà de Martorell i l'arc de Barà, de Barà.

Sempre s'aprenen coses noves. Sobretot llegint els diaris d'En Pich, que no volen ésser menys que el seu amo.

Moltes gràcies

L'escena entre un viatjant català i un representant de La Carmela (tintura dels cabells). L'acció s'esdevé a un despatx del carrer de Casp, Barcelona, època contemporània.

El viatjant, en català, s'explica. L'altre escolta. Al cap d'una bella estona, quan l'altre ja acaba, li fa:

—*No me hable en griego, que no lo entendemos.*

Planeyem la ignorància del bon senyor.

Piquiponiana

Es parlava, davant d'En Pich, d'un advocat i periodista barceloní, molt elegant i acurat de la seva persona, però molt parsimoniós en la despesa. El senyor Pich el definí amb la seva precisió habitual:

—*Es más sórdido que una tapia.*

Gat escaldat

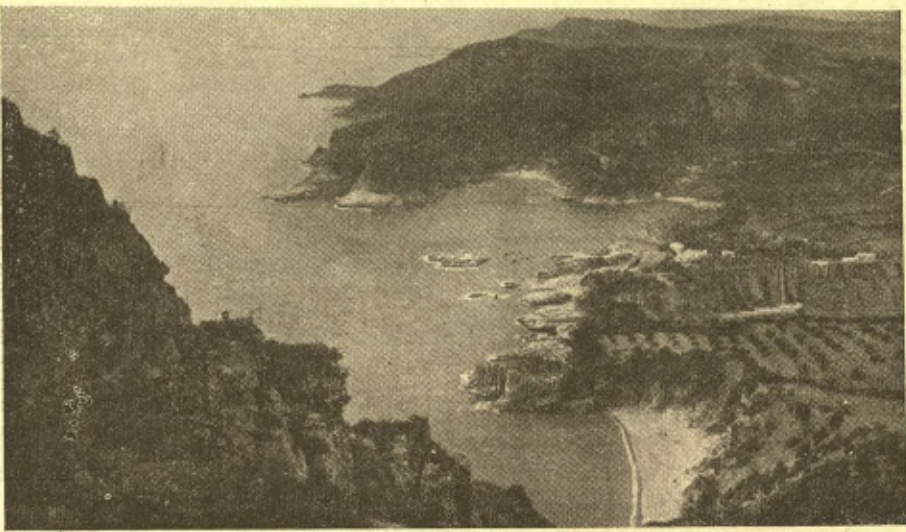
L'escena a la redacció de *La Rambla*. Un home, amb un sobre i diversos papers sota el braç, sollicita tímidament de poder parlar amb l'Aymamí.

—De què es tracta?—li demana amablement el que li ha obert la porta.

—El volia veure per a proposar-li de crear una secció dedicada a l'esport de la pesca amb canya. Amb una pàgina de *La Rambla* n'hi hauria prou—fa el visitant.

L'Aymamí, que com els protagonistes dels contes infantils «ho havia sentit tot des de darrera la porta», va sortir tan decidit del seu amagatall, que tots els redactors s'identificaren en aquest comentari:

—Té, ara es deu pensar que es tracta d'una broma de l'Abril!

Això també és Catalunya

nuïtat d'esforç i de vida. A Barcelona, al costat de la política racial, vinguda bastant de tot Catalunya i solament domiciliada a la ciutat, hi ha tota la demagògia parasitària dels entabanadors dels metecs. Sovint, aquesta darrera facció ha pogut imposar-se—el lerrouisme del «*arobad, matad, incendiad*»; l'anarquisme, mai predicat en llengua catalana, etc.—. Aduhuc una part dels catalans residents a Barcelona participa, per imitació i per situació, d'aquesta voluntat desmoralitzadora. I no pot ésser d'altra manera. Una gran ciutat industrial pot tenir tots els recessos espirituals que vulguem; però sempre l'excés de dinamisme i la trepidació de la feina l'emmalalteixen. Una gran ciutat així és una mica com un cavall de curses o un bòlid automòbil destinat a batre rècords. Tot hi és sacrificat a la força i al rendiment. Tot és brusc i s'engega com un ressort. I aquesta energia nerviosa mai no podria guiar, sense consell, els destins d'un poble.

Indubtablement, només dins la catalanitat podem trobar aquella força biològica, aquella «atracció de sang» que és insubstituïble per a formar una nació, si no volem reduir-la a la brutalitat d'unes xifres o l'automatisme d'unes màquines. Una nació és més que una societat d'homes que s'ajunten a l'atzar per tal d'anar bé, i que mai que hi hagi dificultats s'escampen: les nacions, aplegades per nexes que escapen a la pederia dels sociòlegs, sovint s'accontenten de patir, en vista d'objectius superiors. Hi ha el pensament nacional, el sentiment nacional, la voluntat nacional; sense això mai no podria donar-se aquesta vida complexa que té la virtut d'absorbir les vides individuals i justificar-ne l'existència individual, amb la projecció d'un objecte que depassa la duració d'una vida i l'extensió d'un home. Aquesta personalitat col·lectiva és sobrehumana; però, cal tenir-ho present, no és immortal; cada dia cal que neixi amb la voluntat dels que la integren; una pèrdua de consciència pot significar una letàrgia; però també una defunció definitiva. I l'instint de conservació més elemental ens posa a les nostres venes la voluntat de seguir essent allò que som. D'ésser catalans; sense això, la política catalana només tindria el sentit d'una agonia.

I aquesta catalanitat, necessària a la vida del nostre cos polític com una vitamina, es troba dins les nostres comarques. Allí no hi ha tota la població d'alluvió, ni tota la massa industrial que ha perdut el sentit de la terra. Els homes mecanitzats, ja sense esma de la vida integral, lluny de la biologia; gent propensa a creure en teories i a viure d'hipòtesis; gent que no s'hi pensarien gaire a destruir, entre altres raons, perquè no sabrien gaire exactament què cosa era allò que feien malbé. Multitud canviant i dalerosa de novetat, flanquejada per la turba dels inadaptats, que el maquinisme també fabrica en sèrie i sobreproduïx, com tants d'altres productes.

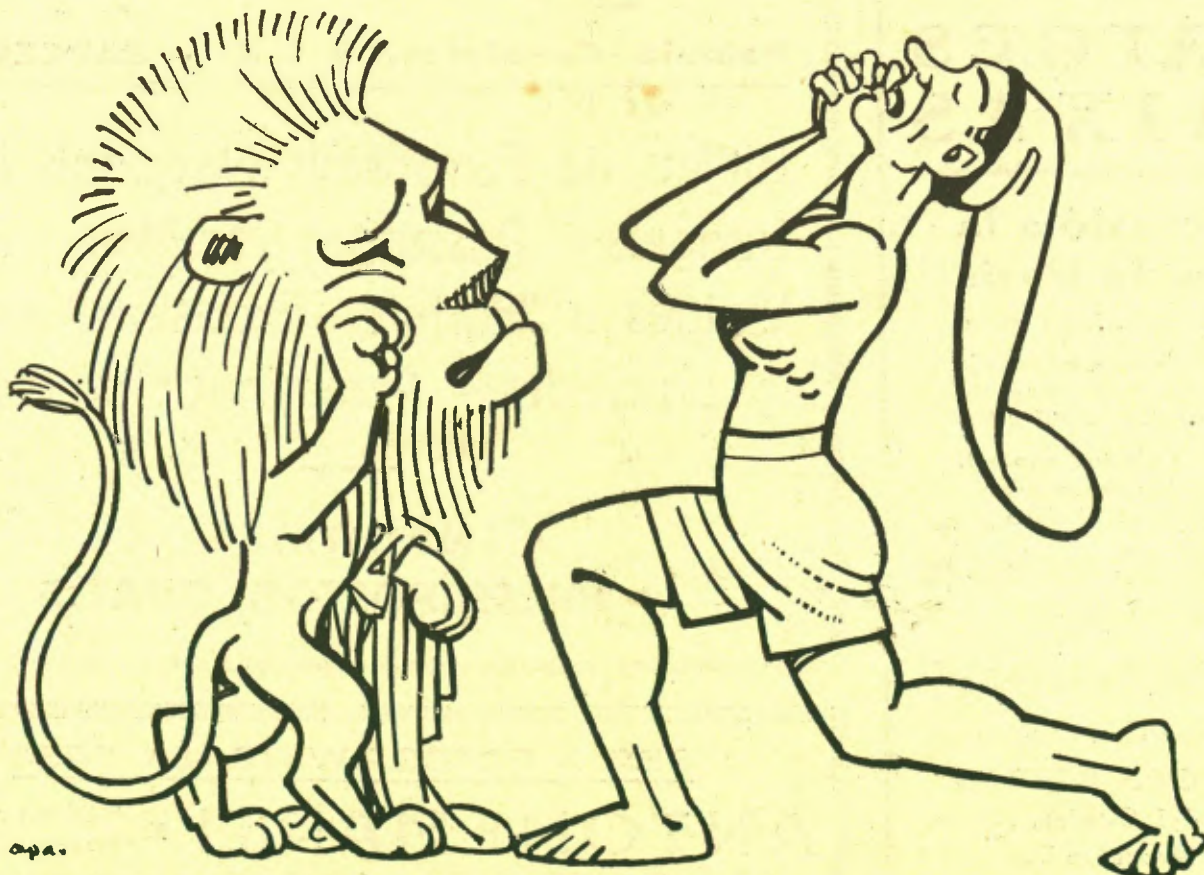
Aquesta missió política que el nou estat de coses senyala a les comarques, no solament serà beneficiós a Catalunya, perquè servirà de balança, sinó a les comarques mateixes.

No hi ha dubte que fins ara, tot i el pregon sentit nacional que elles contenen, estan una mica desentrenades del joc de la política. Hi ha grans trossos de brut; però encara falten força detalls d'exploració. Només una pràctica política, la qual només pot ésser filla d'un exercici, posarà en valor

A la pàgina 7:

Esbós del programa del C. P. A. C. G. A. T.

La urbanització de la Barcelona futura.

—Torna'm la camisa i em consideraré el més feliç mortal.
—Vaja... m'has trencat el cor. Aquí tens un botonet. Te l'has ben guanyat.

EL CINEMA

Actualitat cinematogràfica

"Tom Sawyer" — Publi-cinema — Palestra

En el panorama dels nostres espectacles cinematogràfics avui dia un xic desolador, un film com *Les aventures de Tom Sawyer* aporta una nota plena de simpatia i d'interès. El seu realitzador, John Cromwell, no ha cercat tant de seguir pas a pas la novel·la de Mark Twain, com de compondre, a base d'alguns episodis característics de la tan celebrada novel·la humorística, un film ordenat i ben arrodonat.

Coneixerem ara una ratxa de films infantils? *Les aventures de Shippy* ha obert

mount sobre el llibre de Tom Sawyer és un film ben reeixit. Sense aconseguir l'èmfasi profunda del film anterior, és una obra força meritòria, feta sense cap dubte amb una escrupolosa consciència professional. Hom és sensible al treball minuciós del realitzador, que ha construït el seu film amb una cura, del detall i del conjunt, plenament satisfactòria. Fotografia plena de valors plàstics, tota una col·lecció de menuts que semblen rivalitzar entre ells en gràcia i intel·ligència, un interès sempre mantingut

«Les aventures de Tom Sawyer»

d'una manera realment magistral, la sèrie que tan honorablement segueix avui el film que ara ens ocupa i que continuarà aviat sota el patronatge de Fred Niblo i King Vidor en els films de pròxima estrena: *El pillel i Champ*.

Confessem que no era sense una certa inquietud que anàvem a veure *Les aventures de Tom Sawyer*. La bella impressió que guardàvem ben fidelment a la memòria de l'excel·lent film de Taurog, amb aquest actor sorprenent que és el petit Jackie Cooper, temíem que vingués a aigualir-nos el plaer possible de tot altre film amb un tema infantil. Sortosament, el nou film de la Para-

per una sèrie d'episodis graciosos que es succeeixen convenientment, *Les aventures de Tom Sawyer* és un film que es pot recomanar a tothom. És llastima que el reclam d'aquest film es faci quasi exclusivament a base del nom de Jackie Coogan, quan els altres actors menuts realitzen una tasca tan, si no més, meritòria. Altrament, si haguéssim de fer una objecció al film, seria remarcant que Coogan, per l'edat i la robustesa física excessiva, no és pas el tipus exacte de l'heroi de Mark Twain.

Esperem que el públic apreciarà sobretot les escenes al col·legi, els funerals i, al final, l'escena, emocionant per la seva veritat humana, de la tia Polly reconeixent la veritat de les paraules de Tom respecte l'amor que li professa, a desgrat de totes les tralleries de les quals es fa culpable al cap del dia. Senyalem que tot baix sentimentalisme ha estat evitat en un assumpte tan rel·liscós en aquest sentit.

Com a simple informació, diguem que *Caravanes bèl·liques*, amb un títol i un repartiment que prometen, més aviat causa una decepció. Caravanes a través del desert en ruta vers Califòrnia, un assumpte que copia de vegades massa textualment *Horizons nous*. Cal esperar el final, amb l'aparició dels pells roges, perquè l'espectacle adquireixi una certa emoció.

Parlant d'una altra cosa, crec que tots devem felicitar-nos de la manera ràpida amb què l'espectacle que es projecta al Publi-cinema, compost estrictament de notícies i documentals, s'ha incorporat amb perfecta normalitat a la nostra vida cinematogràfica. Tal com auguràvem aquí mateix a propòsit de la diada inaugural d'aquesta sala, l'espectacle ha estat molt ben acollit pel públic, que molt nombrosos desfila cada dia pel nou local.

Hem sortit a parlar d'aquestes projeccions amb la intenció de senyalar l'interès del darrer programa presentat allí, en el qual figura la cinta de curt metratge *Pot-pourri neoyorquí*, que és, després de les cintes de Walt Ruttman, un dels reportatges gràfics més intel·ligents que hem vist.

Per fi, que els nostres lectors sàpiguen que Palestra ha organitzat, seguint la pauta iniciada la primavera anterior, quatre sessions de cinema a base de films retolats en català. Es projectaran, entre altres, films tan importants com *Ombres blanques* i *Horizons nous*, aquest darrer, naturalment, en la versió original, que pot considerar-se inèdita a Barcelona.

J. PALAU

"El cinema soviètic"

La Diada del Llibre ofereix sovint un tipus més aviat cridaner de matèria per llegir. Sembla com si el deu per cent de descompte hagués de posar-se en relació, per a reeixir, amb una remarcable especial d'interès. Així, el subtítol del primer llibre de Josep Palau — *Cinema i revolució* —, captador i una mica equivocat. Coneixent, però, Josep Palau, se'ns fa una mica difícil imaginar-nos-el com un apologeta massa decidit d'una doctrina revolucionària. Al final del llibre, hi ha un capítol ple de serenitat on cada cosa ocupa el seu lloc, i s'esvaeixen els entusiasmes massa vibrants.

Perquè, contrariant la seva tònica habitual — tònica feta d'equilibri i de mesura, de serenitat i de rigor — Josep Palau oblidava, en els primers capítols del llibre, tot el que no sigui un clogi desfermat i entusiasmat. Es curiós de veure aquest fenomen, just en un moment com el que travessam que ha vist molts dels apassionaments motivats pel cinema soviètic. Personalment, el cinema soviètic ha deixat d'interessar-me des del moment que ha perdut la seva normalitat revolucionària per a deixar-se emportar per una passió, absolutament desplaçada — per l'hora, per l'estil i per la finalitat —; una passió pel film d'art, més refinat, més centroeuropeu, menys viu, més artífici. Un film dedicat a la propaganda rural; un film que Lenin veu amb clariència com a instrument polític de màxim interès en un país on no saben llegir els pamflets, no pot pas caure en el moment cinematogràfic més amarat. Recordem *La Terra de Dovjénko*.

Però els entusiasmes de Josep Palau són perfectament legítims. Demés estan articulats en un llenguatge fluid, àgil, molt vivaç. L'estudi monogràfic dels films és sovint una cosa acurada i molt precisa. La seva relació amb aspectes de la música revela una profunda intuïció i la posició d'un utilitge molt abundant. És, doncs, un llibre interessant per a tots els amateurs del cinema.

Josep Palau es mou dins dels límits amplissims de l'assaig. Cal que el crític faci aquesta observació abans de llegir aquesta obra, qualsevol obra. Després, i ja en aquest terreny, hom podrà situar-se en una posició de parcialitat personal. Josep Palau sap, per exemple, que els nostres punts de vista, respecte del cinema, dissentien sovint. Això no em privaria, però, de remarcar-lo com a assagista i com a crític.

Dic això per a contestar, d'una manera

Josep Palau, per Bon

concreta, la diatriba que el senyor Angel Ferran ha fet a la *Publicitat* contra el llibre de Josep Palau. La crítica — la crítica, no aquesta mena de brometa que el senyor Ferran té com a panacea universal — deu, primer que tot, situar-se, saber-se situar. És grotesc que el senyor Ferran, amb un aire escèptic, negui no tan sols categoria a l'obra de Josep Palau, sinó que negui, amb una obsessió ridícula, tota mena de treball en forma d'assaig. Segons el senyor Ferran, tots els que fem assaig sobre cinema, hauríem de fer films i llegar d'escritura. Presentem una tan elegant suggestió als senyors René Schwob, André Levinson, Alexandre Arnoux, Béla Balasz, André Beucler, Elie Faure i molts d'altres que, judicats tan pietosament pel senyor Ferran han fet de l'assaig sobre cinema, una obra prestigiosa i perfecta, sense necessitat d'humorisme ni de rebequeria.

GUILLERM DIAZ PLAJA

GEOGRAFIA DELS FILMS

Cinema alemany

II

L'altre dia parlàvem de com el cinema sonor alemany és més humà i no tan torturat com el silent. Vèiem els exemples de Joe May i de Pabst. N'hi ha més.

Hans Schwars — col·laborador de Joe May en el film *Quan es tenen setze anys* — també ens ha donat dos films ben regenerats de les tares anteriors (mostrades, per exemple, amb *Les mentides de Nina Petrovna*, amb Brigitte Helm): *La melodia del cor* i *El predilecte dels déus*.

difficil si afegim que en segon terme toca un gramòfon.

El patriarca i teoritzador del cinema transcendental i el simbolista més empedernit ens ha aparegut completament redimit amb el film *M*.

En aquest film de Fritz Lang hi ha una escena que ens diu ben explícitament el canvi de la modalitat alemanya. Hom deixa de buscar grans escenaris i s'embadaleix amb la fotografia d'un carreró vulgar i amb la màquina completament parada. Si ens preguntem altra volta què ha fet el miracle, haurem de respondre, també, la música. En aquest carreró toca un manubri.

En aquest film de Fritz Lang es veu com el sonor ja torna als alemanys la vista als objectes humils que no tenen altre peccat que tenir una realitat de cada dia. El virtuosisme dels angles deixa d'ésser una pura exhibició i serveix per expressar alguna cosa. Aquella gran escala presa perpendicularment i completament buida, quina sensació de desolació completa i d'angoixa que ens dona! tan en consonància amb la mare que espera inútilment el seu fill que torni de l'escola. La grandiloquència de Fritz Lang i la seva tesi — si és que realment n'hi ha — que al final treu el nas, queden completament desxatades pel diàleg.

I encara hem pogut veure dos films remarcables d'un nou autor alemany: Gustav Ucicky, autor d'*Ordres secrets* — el millor film d'espionatge — i *Concert històric*.

A Alemanya hi ha hagut dos homes que fora de l'engranatge comercial s'han dedicat a recercar dins la cinematografia.

Un és Walter Ruttmann, que en l'època del cinema silent

compongué *La simfonia d'una gran ciutat* — Berlín —. També cridava a grans veus el seu complement que no podia ésser altre que el sonor, com ho ha constatat en les seves dues obres ja sonores, *La melodia del món* i *T. S. F.*

L'altre és el doctor Arnold Fanck, el director de *La muntanya sagrada* i del qual hem pogut veure *Presoners de la muntanya* (en col·laboració amb G. W. Pabst) i la formidable *Tempesta al Montblanc*.

Acabem. El cinema alemany amb el seu empatx de tècnica no arribava a crear mai un ambient, que és el que ha de procurar crear tot film per modest que sigui. Tot al més creava un edifici de bambolines, de somriures, de gestos i d'elegància de vestuari. Amb el sonor, el cinema alemany conserva la particularitat que el fa inconfusible amb la resta, o sigui ésser molt treballat, però assoleix, a la fi, crear un ambient. I fins i tot de vegades la música fa distreure als alemanys de la gravetat que sembla haver de tenir tot alemany.

RODOLF LLORENS

«M», de Fritz Lang

En aquest últim té molt més interès que estigui desempallegat del virtuosisme alemany per anar a càrrec de Jannings. Emil Jannings amb el sonor — i més aquí que juga el paper d'un cantant famós — es troba cohibit, la qual cosa li és un avantatge gran.

Schwars, que ja se'ns mostrà un enamorat del camp en *La Rapsòdia Hongaresa* (aquí es veia com els alemanys trobaven a faltar la música), en aquests dos films sonors que tractem reix molt més. En *El predilecte dels déus* hi ha unes vistes, que per entendre'ns de seguida anomenarem d'estil suis, que bé podrien fer obrir els ulls als alemanys perquè deixin per sempre més les seves construccions de cartó-pedra i explotin les bel·leses cinematogràfiques dels seus paisatges. Hi ha, encara, unes imatges de les cames d'Olga Tchecowa fent gimnàsia, que si bé al natural potser tindrien ribets de pornografia, en blanc i negre, com queden en cinema, són tota una troballa estètica; la cambra fotogràfica les ha cospat de la manera més primària, o sigui sense moure's gens i de cara tota l'estona. Potser l'explicació de l'amansiment del tecnicisme alemany d'aquesta escena no ens sigui tan

Cada dia s'esgoten les localitats en el sumptuós saló

FANTASIO

L'única pel·lícula de l'any que veureu més d'un cop

PUBLI-CINEMA
Passeig de Gràcia, 57. - Telèfon 79681
Sessions contínues: tarda, de 4 a 9 i nit, de 10 a 12
Entrada, una pesseta
Reportatge Cineat, de París
Pot-pourri Neo-Yorkí
NOTICIARI "FOX"
"ECOS DE LOS ALPES"
ORFEO DE CATALUNYA,
dirigit pel mestre Millet

Núvolos: D'11h a 12h i dies festius matinals de 11 a 1. Entrada: 1 pesseta. Tarda, especial: a les 3 i mitja i a les 6; numerades, a 2 pessetes. Nit, continua de 10 a 12 a 1 pesseta.

CAMISERIA
FITO
BARCELONA

NOVETATS
EN CAMISES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

Aviat admirareu
el petit gran
artista

Jackie Cooper

en el film de
Fred Niblo

El Pilluelo

Producció Ràdio

Avui al CAPITOL

Pel·lícula extraordinària Universal

ESBÓS DEL PROGRAMA DEL G. A. T. C. P. A. C.

La Urbanització de la Barcelona futura

La simple observació del pla de la Barcelona actual fa veure la necessitat imprescindible de procedir a la seva ràpida estructuració, de forma que permeti que la ciutat continuï l'extraordinària creixença iniciada en el segle passat.

L'habitant de la ciutat que ha de travessar-la sovint sap com és difícil circular per les zones desordenades que volten el traçat Cerdà. Els nuclis suburbans, Clot, Sant

elis industrials que es desenrotllen ràpidament a fi de segle; el que eren petits pobles són avui extenses barriades que tendeixen a unir-se i confondre's amb la ciutat, ofegant-la amb el seu engrandiment (vegi's gràfic 2).

L'any 1859, les autoritats s'adonen de la necessitat apremiant de regular la creixença de Barcelona envers les seves barriades extremes. Presa la decisió d'enderrocar les

Aquesta no s'ha modificat, i com a conseqüència, els habitants de les primeres plantes dels edificis es troben mancats de sol i llum. Com exemple citem la Barceloneta (vegi's gràfic 4). El seu traçat de mitjans del segle XVIII, admirable per la seva època i que ha merescut l'elogi de l'urbanista Walter Gropius, en la seva darrera estada a la nostra ciutat, preconcitza la forma lineal d'edificació avui en voga. Les cases eren de dues plantes; actualment els mateixos carrers s'estan omplint de cases de cinc i sis pisos d'alçada, sense que les autoritats facin res per privar-ho.

El «pla Cerdà» donant una amplada de 50 m. al carrer de les Corts, en vistes a l'esdevenidor, establia ja la separació de la zona antiga d'habitatge i la nova, convertint-lo en una via collectora i distribuïdora de tràfic. Augmentat el tràfic amb vehicles de velocitat diversa, aquesta via collectora i distribuïdora ha de conservar-se, ampliant-la d'acord amb aquelles variacions.

L'any 1905 es convoca el concurs per a la nova extensió de la ciutat de Barcelona, que va guanyar Jausseu. Aquest pla té el defecte de tots els d'aquella època, d'ésser fet sobre un tauler de dibuix, a base de línies radials, moltes de les quals no tenen altre objecte que donar un agradable (i aràbic en planta; considera la ciutat com una cosa limitada, ja que acaba totes les vies importants amb altres vies corbes i finals monumentals que fan impronlongable el traçat.

Els principis d'urbanisme modern, clarament establerts en aquests últims anys, donen una importància bàsica a la classificació en zones, inexistents en el pla Jausseu. El pla d'enllaços que regeix avui dia està inspirat en l'anterior i té tots els seus defectes.

No volem passar sense citar un projecte dels tècnics municipals que fou exposat en el Pavelló de la Ciutat en la darrera Exposició. En ell es pretén que Barcelona, ciutat marítima per excel·lència, fugi de la mar per refugiar-se al voltant del massís muntanyós del Tibidabo, basant-se en el fet que s'ha de respectar la zona agrícola del Prat de Llobregat. Hem de tenir en compte que aquesta haurà de desaparèixer en exigir-ho l'eixamplament de les noves zones d'indústria del Port Franc; a més no pot dir-se que sigui la zona agrícola pròpia de Barcelona, puix degut al cultiu intensiu dona principalment fruits d'exportació. Per altra part, l'extensió de la ciutat d'habitatge per les valls dels rius Llobregat i Besòs pre-

senta l'inconvenient d'ordre higiènic de les boires baixes. El massís central del Tibidabo pretén ésser un «Bois de Boulogne», però a 500 metres d'alçada.

Els principis generals d'urbanisme, deduïts de l'experiència que ens donen les grans ciutats del món, hauran de regir els plans de previsió de la nostra Barcelona. No obstant, en aplicar aquests principis generals, s'han de tenir en compte les condi-

tes dues barriades la topografia de la zona muntanyosa impedeix tot creixement.

Resumint: l'actual Barcelona es troba limitada per dos obstacles naturals que la situen entre dues paraülles: la mar i la muntanya. Li queden solament, com a zones d'extensió, les planes dels dos rius, a Llevant i a Migdia.

En el nostre cas, donades les característiques topogràfiques de Barcelona, que l'o-

1. — Barcelona l'any 1806

Andreu, Poble Nou, Badalona, Sans, Bordeta, Hospitalet, que han crescut sense cap traçat que els lligués orgànicament amb Barcelona, es desenrotllen ràpidament amb l'increment industrial i dificulten cada dia més l'extensió de la ciutat futura, tancant l'actual dins d'un cercle d'habitatge i indústria, en complet desordre, que amenaça impossibilitar per molt temps la vida ordenada de la ciutat nova. De no posar-hi remei urgentment, més endavant ens veuríem obligats a la total destrucció de grans extensions edificades.

Es hora que les nostres autoritats, adonant-se de la importància vital que té per la

muralls, es convoca un concurs en el qual es premia el «pla Rovira»; però el Govern central va imposar el «pla Cerdà», basat en un traçat de quadrícula que en mig de tots els seus defectes ha facilitat l'expansió de Barcelona en una forma ordenada que responia a les exigències de l'època. El traçat de carrers, quasi tots de la mateixa importància, es va fer d'acord amb les necessitats del tràfic d'aquell moment: peatons i vehicles de tracció animal, o sigui elements de velocitat semblants, de cinc fins a vint quilòmetres-hora. Establint un principi de diferenciació d'aquests dos elements de tràfic, es preveien uns passatges que

2. — Les barriades veïnes es fonen amb Barcelona

nostra ciutat, decideixin l'immediat estudi d'aquest problema, la solució del qual es fa cada dia més difícil.

En el gravat que reproduïm de l'any 1806, veiem com Barcelona presentava la forma típica de les ciutats amurallades, tenia una població que no arribava als 100,000 habitants; les muralles, el castell de Montjuïc i el de la Ciutadella la limitaven completament; els camins que partien de les seves portes constituïen l'única expansió d'aquest clos.

El primer gran fenomen que ve a modificar aquest estat de coses, és el maquinisme i amb ell la creació del ferrocarril. Al costat d'aquest nou mitjà de comunicació, es van establint, sense ordre ni pla, els nu-

travessaven les actuals illes de l'Eixample, formant veritables carrers de peatons.

En aquell projecte només es permetia edificar dos dels costats del quadrat, destinant l'espai interior a jardins. Més tard, desgraciadament, no va respectar-se aquesta disposició (vegi's gràfic 3).

Es aquest un fenomen comú a quasi totes les ciutats modernes, en les quals la propietat privada ha tingut un ascendent prou fort sobre les autoritats perquè fossin afavorits els seus interessos, i en contra i tot dels principis bàsics de la higiene.

Un cas ben clar del que acabem de dir és el de la modificació d'ordinacions permetent l'edificació alta en carrers que la tenien limitada d'acord amb la seva amplada.

3. — La quadrícula del pla Cerdà edificada totalment

4. — La Barceloneta, que s'omple d'edificacions altes

cions socials, econòmiques i topogràfiques de la ciutat.

Analitzem les característiques de la nostra Barcelona és una ciutat marítima emplaçada entre les planes dels dos rius Besòs i Llobregat, limitada a l'interior per la muntanya, que permet únicament sortides fàcils per les conques dels dos rius.

Barcelona, des del segle passat, s'ha estès omplint l'espai que separava l'antiga ciutat dels pobles dels voltants, esdevinguts centres de gran importància amb l'increment industrial; la ciutat unint-se a Gràcia i a Sarrià acabà el seu creixement en direcció normal a la mar, ja que més enllà d'aques-

liguen a estendre's linealment, no es pot acceptar una distribució del tipus de ciutat radial («pla Rovira»), ja avui excels per l'increment del tràfic. En canvi resulta natural el sistema de faixa i ordenació lineal de zones, per més que la seva aplicació presenti serioses dificultats pel desordre del traçat de ferrocarrils i dels nuclis suburbans on s'ha desenrotllat la indústria.

Venim obligats a considerar Barcelona com a ciutat industrial amb predomini de l'habitant obrer, i com a port de Catalunya. A més la nostra ciutat està a punt d'esdevenir la capital d'un Estat autònom.

(Seguirà)

INFORMACIONS

—Per diners, a l'altra finestreta, si us plau.

(New-York American)

—Els metges no es posen d'acord.
—Què opinen?
—Uns, que el compte serà de mil francs; altres, que serà de dos mil.

(The Passing Show, Londres)

—Vostè s'equivoca, senyor; no sóc el que es pensa.
—Ja me n'adono, ja...

(Mucha, Varsòvia)

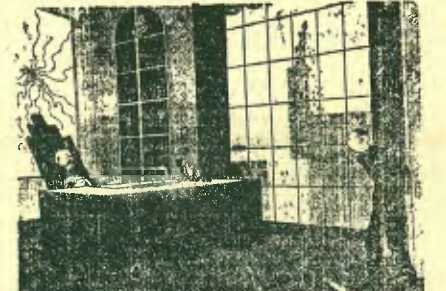
Pasta de Cera

EL MILLOR FANG PER A ESCULTORS

Olivera, 25 - Telèf. 31816

—Tingueu llàstima i compassió d'un pobre que té la seva dona sense feina!

—El vol veure un viatjant amb bigotis. Digui-li que ja en tinc.

Un present reflecteix la personalitat del donant....
i aquest present el podreu adquirir a les nostres galeries amb la seguretat de que acreditant-vos de persona de bon gust, trobareu la figura, bust, relleu profa o religios etc., i altres elements decoratius que harmonitzin amb el caràcter del lloc on hagin de col·locarse.

Lena S. A.
Escultures - Lampares
Passeig de Gràcia, 68.
(Xamfrà de València)

Absolutament impermeable, Inoxidable, Lleugera, No calen reparacions
URALITA, S. A.
PLAÇA ANTONI LOPEZ, 15
TELEFON 16556

RADIO I DISCOS

L'HORA RADIADA

Continuen amb èxit les nostres emissions setmanals que per mitjà del micròfon de Ràdio-Associació permeten als homes de MIRADOR de posar-se en contacte amb els seus lectors de Barcelona i de fora de Barcelona.

Després de l'èxit esclatant que fou la conferència sobre Música dissonant que Rosend Llaies donà dimecres passat, ahir ocupà el micròfon de MIRADOR, ultra Guillem Diaz-Plaça que ve donant, setmanalment, uns comentaris de l'actualitat literària i artística, i ultra els noticiaris de MIRADOR, el nostre bon amic Rafael Moragas. Amb la gràcia desimbolta en el nostre col·laborador, Rafael Moragas evocà la Universitat barcelonina de començaments de segle, recordant entre les files escolars d'aleshores homes que avui figuren com a capdavanters de la política, les arts i els negocis. La conferència fou un seguit divertit d'anècdotes i records plens d'ironia i de gràcia que Rafael Moragas va saber servir amb un humorisme excel·lent.

Dimecres que ve, parlarà el nostre col·laborador Joan Cortès i Vidal sobre l'Estil i el dicit.

LES DESPESES D'EMISSION

En projectar una organització de ràdio, el primer que cal és comptar amb un ingrés fixe que asseguri les despeses quantioses de les emissores. A continuació donarem un resum de com està resolent aquest afer en diferents països.

En moltes ocasions hi ha una quota, diuem-ne d'entrada; tal és el cas a Txecoslovàquia, on aquest dret és de cinc corones (3'50 francs francesos); a Suïssa, 3 francs (15 francs francesos). En altres països, Àustria, Itàlia, Hongria, etc., aquests drets no són per una sola vegada, sinó que cada any s'ha de renovar aquesta llicència. A Itàlia importa 3 liras anuals. En altres països s'exigeix aquest pagament, però abonats mensualment.

A tot arreu, però, hi ha excepcions per a determinats ràdio-escotes. A Letònia, per exemple, el malalt que ho ha estat més d'un mes, queda exceptuat del pagament. Aquest país també concedeix franquícia als habitants de poblacions de menys de cinc mil habitants. A Hongria els funcionaris de comunicacions també estan exceptuats d'aquest pagament. A Noruega no paguen tampoc en les regions on no arriben les emissores nacionals i que gaudeixen de les de l'estranger. D'altra part també hi ha augment ben fàcil d'explicar quan s'utilitza la recepció d'alguna forma que pugui semblar utilitària. A gairebé tot arreu, els llocs públics paguen set o vuit vegades més.

Hi ha països, però, en els quals l'Estat no ha establert cap impost sobre la recepció, i d'aquests els més assenyalats són França i els Països Baixos. A França moltes emissores pertanyen a l'Estat i per tant es no-dreixen del pressupost del Ministeri de Comunicacions, i en últim terme és el contribuent qui paga amb un unitarisme irrisori, puix que paga igual el que gaudeix de l'emissió com el que no. Als Països Baixos, la radiodifusió està en mans d'associacions particulars, és a dir, està sostinguda per quotes voluntàries, i l'Estat de la ràdio és per demés puixant, ço que comporta una educació pública que en altres llocs no s'estila.

Els països on paguen més els ràdio-escotes són Lituània i Alemanya, i val a dir que són recompensats amb una bona emissió. En canvi és Espanya dels països on es paga menys, i efectivament l'Estat fins ara ha correspost amb una deixadesa completa en aquest afer.

J. G.

LA RADIO A FORA

Ara que es parla d'una reglamentació de la ràdio ací, serà interessant d'indicar les darreres ordenacions que s'han fet o que es projecten en els distints països.

França era un dels països més endarrerits en aquestes matèries, però ara sembla que, d'adoptar-se el pla Ferrier serà dels millors organitzats. No menys que deu emissores de 60 kw. s'estendran per tot el territori francès. L'anterior canvi de Govern ha fet retardar aquests plans, però l'actual Ministeri sembla que se'ls ha fet seus, encara que no es pendrà acord definitiu fins a passades les eleccions.

Txecoslovàquia, tot i la seva població, té més de 380.000 abonats al servei de radiodifusió. Amb això aquest any ha augmentat 70.000 radioescotes i això permet sostenir l'emissora de Praga amb una potència que fa que s'escolti arreu d'Europa i amb programes sempre interessants.

Hongria. Els radioescotes de tot Europa coneixen l'emissora de Budapest com una de les millors. Sembla, però, que el país no en té prou i es vol construir una emissora de 175 kw., però de funcionament automàtic, és a dir, amb comanda a distància, que permetrà millor emplaçament per no haver-se de controlar.

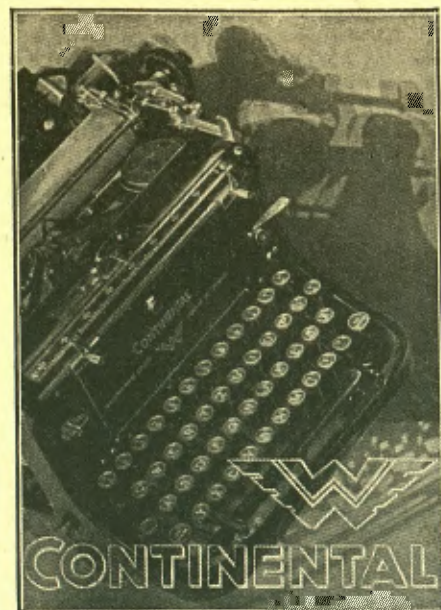
Irlanda. Des de fa temps es diu que l'emissora oficial de l'Estat Lliure es construirà al centre geogràfic de l'illa, és a dir, a Athlone, amb la mateixa longitud d'onda que Dublín, 413 metres i amb 100 kw. de potència.

Itàlia està fent una reforma en el seu estatut de radiodifusió, i segons aquest les estacions quedaran en la següent forma: Roma 50 kw., Florència 20 kw., Trieste i Gènova 10 kw., Torí i Milà 70 kw., i d'altres de més petites, és a dir, una organització completament provincial.

També als països bàltics semblen preocupar-se de la ràdio. A Sofia s'està acabant de muntar una estació de 15 kw. i a Albània s'està perfeccionant les emissores de Zévoli i Vallona i per a evitar interferències es modifica les seves longituds d'onda, que ara seran de 459 i 480 metres respectivament.

En un altre lloc d'aquesta mateixa pàgina es dona compte del pla gegantí d'instal·lacions de ràdio que volen realitzar els soviets. Però tractant-se d'un element més — i el més poderós de propaganda — dubtem que les idees de la reglamentació russa puguin ésser aplicables als altres països.

La màquina d'escriure de qualitat

CASA ORBIS

F. FERRER AYMAR

Clarls, 5 : Telèfon 19763
BARCELONA

NOTES DIVERSES

La radiodifusió russa

L'organització de la radiodifusió russa, prevista en el pla quinquennal, comprèn, pel que fa a la Rússia central: deu estacions de 100 kw., set de 20 a 40 kw., trenta de 10 kw.; a Ucraïna: dues estacions de 100 kw., una de 20 a 40 kw., tres de 10 kw.; a Caucàsia: una estació de 100 kw., dues de 20 a 40 kw., dues de 10 kw.; al Turquestan, una estació de 100 kw.; a Crimea, una estació de 100 kw.

A més a més, prop de Noghinsk, es construeix una estació de 500 kw.

Per a la recepció en comú es vol comptar amb sis cents locals i s'espera repartir per tota la U.R.S.S. uns catorze milions d'aparells de làmpares i tres milions d'aparells de galena.

A les escoles alemanyes

En acabar l'any passat, a Alemanya hi havia 20.000 escoles proveïdes d'aparells receptors, havent augmentat en 7.000 el nombre d'elles, i es preveu, per a l'any corrent, un augment per l'estil.

Ara, doncs, més d'un terç de les escoles d'Alemanya poden rebre les emissions escolars.

En 1931 hi ha hagut 2.000 emissions d'aquestes; la seva distribució percentual segons les matèries, és: música, 24; folklore alemany, 20; geografia, 10; història i economia política, 15; ciències, 12; llengües estrangeres, 19.

¿Le seria a Vd. agradable poder tomar un purgante de aceite de Ricino, si éste tuviera el gusto de un buen jarabe de naranja?

Pues éste es el aceite de Ricino GOLOSO, que envasado en un lindo vasito de cristal se vende en todas las farmacias.

RECEPTOR
Radio CLIMO

enxufable al corrent
sense antena

Preu: 400 pessetes

RAMON CLIMENT

Consell de Cent, núm. 266
Telèfon 23058

—I, a més a més d'escriure a màquina, què sap fer, senyoreta?
—A una pregunta tan insolent, potser no hi hauria de respondre el primer dia.

(Simplicissimus, Munic)

—Maleïtsiga! Aquesta crisi! Només es troben que joies falses!

(Life, Nova York)

RADIO-LOT

Passeig de Sant Joan, 17
BARCELONA

Recorda una vegada més que pot oferir-vos els receptors de la més alta qualitat fabricats per

General Motors Radio

El millor prestigi en ràdio recepció

RADIO

PHILIPS 15 ptes. al mes	35 CLARION
Telefunken 15	35 CROSLEY
ERLA 25	35 PHILCO
RADIOLA 35	35 COLONIAL
Atwater Kent 35	50 FERM

GRAN EXPOSICIÓN ÚNICA EN ESPAÑA
Radio Canaletas

ANUNCIANTS...!

Una moderníssima organització completa en publicitat

Pel·lícules de dibuixos animats

mudes i sonores - patent núm. 121288 - aplicades al servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:

"Agencia General de Anuncios"

Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**

200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria

Fontanella, 10, 1.ª, 2.ª - Tel. 16606

BARCELONA

Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.ª

MADRID

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correus: Apartat 190
Teleg.: "Carburas"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI: Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99% DE PURESA: Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT: Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES: FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

Suscriviu-vos a MIRADOR

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

El Sr.

que viu a

carrer

n.º

es subscriu a **MIRADOR**

pel preu fixat de **3'50 ptes.** trimestre.

de

de 193

Signatura